

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 540/2023
08.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Милан Зиндовић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ из Београда, кога заступа Драгољуб Симоновић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж1 976/08 од 11.11.2009. године, у седници већа одржаној дана 08.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Окружног суда у Београду Гж1 976/08 од 11.11.2009. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог општинског суда у Београду П1 479/07 од 14.09.2007. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев, па је поништено решење туженог број .. од 12.02.2003. године о отказивању уговора о раду број .. од 10.02.2002. године и обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди на послове ... или на друге послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима. Другим ставом изреке обавезан је тужени да на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од фебруара 2003. године закључно са јуном 2005. године тужиоцу исплати износ од 583.887,91 динар са законском затезном каматом од доспелости појединачно означених месечних износа, па до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је тужбени захтев за исплату износа од 266.231,80 динара на име изгубљене зараде за период од фебруара 2003. године закључно са јуном 2005. године. Четвртим ставом изреке обавезан је тужени да за период од фебруара 2003. године закључно са јуном 2005. године, на износе означене другим ставом изреке, за тужиоца Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд уплати доприносе по стопи на дан плаћања. Петим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 156.350,00 динара.

Пресудом Окружног суда у Београду Гж1 976/08 од 11.11.2009. године, првим ставом изреке, потврђена је пресуда Првог општинског суда у Београду П1 479/07 од 14.09.2007. године у првом, другом и петом ставу изреке и у том делу жалба туженог

одбијена је као неснована. Другим ставом изреке укинута је пресуда Првог општинског суда у Београду П1 479/07 од 14.09.2007. године у четвртом ставу изреке.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени је сходно члану 439. ЗПП благовремено изјавио ревизију и допуну ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем генералног директора туженог број .. од 12.02.2003. године тужиоцу је као запосленом код туженог на радном месту ..., применом члана 101. став 1. тачка 3. Закона о раду отказан уговор о раду број .. закључен дана 10.02.2002. године, у току трајања поступка у коме је тужиоцу стављено на терет да је извршио повреде радне обавезе због којих му је отказан уговор о раду. У члану 1. решења број .. од 12.02.2003. године је наведено да послодавац отказ уговора о раду даје тужиоцу због неовлашћене послуге повереног средства рада, што чини повреду радне обавезе из члана 12. став 1. алинеја 6. уговора о раду. Према образложењу решења донетог дана 12.02.2003. године, по предлогу директора за правне послове туженог покренут је поступак за утврђење повреде радне обавезе од стране тужиоца, недозвољеним коришћењем службеног возила дана 28.09.2002. године и 28.10.2002. године. Током поступка се по писменом упозорењу послодавца примљеном дана 06.02.2003. године запослени писаним путем изјаснио дана 11.02.2003. године и затражено је мишљење синдиката. Саслушањем тужиоца као парничне странке, сведока и из садржине писаних исправа утврђено је да је уговор о раду број .. од 10.02.2002. године тужиоцу уручен дана 11.02.2003. године, после датог упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду због учињене повреде радне обавезе предвиђене уговором о раду, која му је стављена на терет. Из истог разлога тужиоцу је уговор о раду од 10.02.2002. године отказан са даном коначности оспореног решења туженог од 12.02.2003. године. По престанку радног односа тужилац се није пријавио Националној служби за запошљавање и није остваривао накнаду по основу незапослености.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да до дана уручења уговора о раду 11.02.2003. године тужилац као запослени није био упознат којим се повредама радних обавеза стварају услови за отказ уговора о раду од стране послодавца, сагласно чему нема ни одговорности запосленог, па је решење о отказу поништено као незаконито, тужени је обавезан да тужиоца врати на рад и распореди на послове ... или на друге послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, те да тужиоцу, сагласно извештају туженог о висини зараде коју би тужилац остваривао од престанка радног односа закључно са јуном 2005. године, накнаду штете исплати у износу нето зараде од 583.887,91 динар са законском затезном каматом од доспелости појединачно означених месечних износа до исплате. За износ

од 266.231,80 динара, који чини разлику од усвојене висине потраживања до бруто зараде, тужбени захтев је као неоснован одбијен. Првостепени суд је туженог обавезао да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд уплати доприносе за тужиоца за пензијско и инвалидско осигурање, на основу нето износа потраживања изгубљене зараде која му је досуђена.

Другостепени суд је наведено чињенично стање прихватио као правилно утврђено и оценио да је одлука првостепеног суда о поништају решења туженог о отказу уговора о раду тужиоцу донета правилном применом материјалног права. Уручењем уговора о раду тужиоцу дана 11.02.2003. године, након отпочетог поступка отказивања уговора о раду због повреде радне обавезе из септембра и октобра 2002. године, тужени је не само поступао противно начелима савесности, поштења и равноправности, већ по схватању другостепеног суда, манифестовао вољу да одустаје од права на давање отказа уговора о раду у поступку који је тада био у току. Прихватајући као правилну првостепену одлуку у погледу незаконитости отказа уговора о раду, другостепени суд је побијану пресуду потврдио и у делу о наложеној реинтеграцији враћањем тужиоца на рад и у усвајајућем делу облигационо правног потраживања у висини изгубљене зараде од 17.02.2003. године закључно са јуном 2005. године, док је због прекорачења тужбеног захтева одлуку о доприносима укинуо сходно члану 379. став 1. ЗПП.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да је спорно решење о отказу уговора о раду незаконито и да по његовом поништају тужиоцу припадају права прописана чланом 108. став 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 70/1..и71/01).

Чланом 97. став 1. тачка 4. Закона о раду прописано је да радни однос престаје отказом уговора о раду који од стране послодавца сходно члану 101. став 1. тачка 3. истог закона може бити дат ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену уговором о раду. Из садржине цитиране материјалноправне норме следи да се, оценом оправданости разлога од стране послодавца, поступак за отказ уговора о раду факултативно може покренути, односно да отказ не наступа по самом закону и да скривљена повреда радне обавезе мора бити утврђена уговором о раду.

Тужени је вољу за применом правног института отказа уговора о раду манифестовао благовременим покретањем, спровођењем и окончањем поступка отказивања тужиоцу уговора о раду у законом прописаном облику (члан 104. став 1. и 3. и члан 105. Закона о раду). Међутим, основ за отказ уговора о раду у конкретном случају била је цитирана одредба члана 101. став 1. тачка 3. Закона о раду, према којој скривљена повреда радне обавезе, као отказни разлог, мора бити утврђена уговором о раду, што значи да запослени са истом мора бити упознат благовремено, односно у моменту закључења уговора о раду.

Тужилац је са туженим уговор о раду закључио дана 10.02.2002. године, по покретању поступка за отказ, уговор му је уручен дана 11.02.2003. године, а решење о отказу уговора о раду донето је дана 12.02.2003. године. Из изложеног чињеничног стања утврђеног сходно члану 230. ЗПП из писаних исправа у списима, следи да је правилан закључак нижестепених судова да тужилац, у моменту закључења уговора и ступања на рад од стране туженог као послодавца није био упознат са тим које повреде

радних обавеза могу условити отказ уговора о раду, па сходно томе нема ни његове субјективне одговорности (кривице) за непоштовање истих.

Поништај решења о отказу уговора о раду за последицу има враћање тужиоца на рад (члан 108. став 1. Закона о раду) и накнаду штете у висини изгубљене зараде (члан 108. став 2. Закона о раду), утврђене на основу потврде достављене од стране туженог с обзиром да сходно члану 108. став 3. Закона о раду није било основа за њено умањење, јер у спорном периоду тужилац није имао приходе по другом основу.

Ревизијски наводи да су независно од неблагоприятног уручења уговора о раду закљученог дана 10.02.2002. године, тужиоцу морале бити познате повреде радних обавеза предвиђених Законом о раду и посебним колективним уговорима туженог, без утицаја су на правилност побијане пресуде, јер је спорним решењем туженог отказ уговора о раду тужиоцу дат позивом на члан 101. став 1. тачка 3. Закона о раду, односно због повреде радне обавезе утврђене уговором о раду, тужиоцу урученог након повреде која му је стављена на терет и током поступка за отказ уговора о раду, односно дан пре доношења решења о отказу уговора о раду.

Доказ о одсуству веродостојног тужиоцевог сведочанства о стеченој стручној спреми, неопходној за заснивање радног односа у својству ..., достављен противно члану 284. у вези са чланом 220. ЗПП уз допуну ревизије, не доводи у питање примењене норме материјалног права, имајући у виду да спорно решење није било засновано на члану 101. став 1. тачка 2. Закона о раду, према којој одредби послодавац уговор о раду може да откаже уколико је утврђено да запослени нема потребно знање и способности за обављање послова на којима ради.

Сходно члану 161. став 1. у вези са чланом 150. став 1. ЗПП захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка одбијен је као неоснован другим ставом изреке ове пресуде с обзиром да се не ради о трошку који је био потребан за вођење парнице.

На основу свега изложеног, применом члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић